

Lausuntopyyntö 29.2.2012, VM 125:02/2007

**MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN TIETOPALVELUKESKUKSEN LAUSUNTO JULKISHALLINNON
TIELOLUOVUTUSTEN PERIAATTEET JA KÄYTÄNNÖT -LOPPURAPORTISTA**

**TIKE LAUSUU JULKISHALLINNON TIELOLUOVUTUSTEN PERIAATTEET JA KÄYTÄNNÖT
-LOPPURAPORTISTA SEURAAVAA:**

Yleiset kommentit

Työryhmän tehtävä on tärkeä ja myös toimenpiteet tavoitteiden saavutettavaksi ovat pääosin kannatettavia. Työryhmätyön ehdottamien toimenpiteiden toteuttamiseen kannattaa panostaa, jotta periaatteet omaksutaan halutulla tavalla ja yhtenäisesti.

Työryhmän kokoama loppuraportti sisältää sekä toimenpide-ehdotuksia että jatkoselvitysehdotuksia. Työryhmä ehdottaa jatkoselvitettäväksi, miten tieteellisen tutkimuksen ja tilastoinnin tarvitsemia tietoja voitaisiin saada paremmin käyttöön. Nykyisin lupamenettely vie aikaa ja kustannukset tiedon jatkotoimittamisesta voivat olla merkittäviä. Asian selvittämiseksi on hyvä koota kaikkien osapuolten näkökannat sekä tämän hetkiset lainsäädännölliset perusteet nykykäytännölle.

Kuntien ja muiden organisaatioiden tietopalvelujen laaja kehittäminen ja julkisen tiedon sähköinen tarjoaminen merkitsee lisäkustannuksia ja laajaa yhteistyötä tiedontarvitsijoiden ja tiedon tuottajien välillä. Erilaisten tietopalvelujen käyttö lisää myös käyttäjien neuvontatarpeita ja kuten raportissa todetaan, ilmaiset palvelut lisäävät myös tiedon kokonaiskysyntää. Kustannustehokasta olisi koota mm. sektorikohtaisesti palveluja yhteen portaaliin ja huolehtia palvelun tukitoiminnoista keskitetysti.

Työryhmän pyytämiin neljään ehdotukseen Tiken näkemys:

1. Tiedonluovutuksista perittävien maksujen periaatteet, toteuttaminen ja vaikutukset

Työryhmän ehdottamat kaksi periaatetta tiedonluovutuksista perittävistä maksuista ovat kannatettavia ja myös aikatauluehdotus on kannatettava. Periaate, että perusrekisterien käyttö viranomaisten välillä maksutonta on kannatettava. Tieto olisi yli organisaatiorajojen helpommin liikkuvaa ja sille asetettaisiin silloin yhdenmukaisuusvaatimuksia. Tiedon laatu paranisi myös vaadittavan käyttöohjeistuksen, tietosisältöjen kuvausten ja muiden yhteisten laatuvaatimusten myötä.

Raportissa voitaisiin tuoda vielä selkeämmin näkyviin, miten eroavat "maksu tiedosta" ja "maksu tiedon irrottamisesta". Periaatteena siis se, että tieto ei ole

maksullista, mutta työstä voidaan periä korvaus. Tarkennus siksi, että aina tiedon "irrottaja" ei ole tiedon omistava viranomaistaho.

Virastojen tehtäväksi raportissa mainitaan rajapintapalvelujen määrittely ja toteutus julkisen hallinnon arkkitehtuuri- ja teknologialinjausten mukaisesti. Myös tässä työssä yhtenäiset käytännöt on hyvä ottaa käyttöön. Esimerkiksi Tikessä on asiaa pohdittu ja yksi malli voisi olla:

(1) rajapintojen rakentaminen tehdään osana kyseistä tietojärjestelmää järjestelmän omistajan kustannuksella,

(2) tieto ei ole maksullista ja

(3) ei-viranomaiskäyttäjiltä perittäisiin "käyttöönottomaksu" ja mahdollisesti "vuosimaksu" keskimääräisten aiheutettujen kustannusten mukaisesti.

Yksittäisen rajapintakäyttäjän aiheuttamat työmäärät ovat melko pieniä, mutta on huomattava että rajapintojen käytön lisääntyessä työmäärät kertautuvat. Ajan mittaan voi kertyä suuriakin työmääriä kun pyritään viranomaistietojen mahdollisimman laajaan käyttöön.

2. Avoimen datan lisenssimalli ja sen soveltuvuus tietoaaineistoihin, jossa ei lainsäädännöllisiä rajoituksia

Työryhmän ehdottamaan lisenssimalliin ei ole lisättävää.

3. Perusrekisteritietojen käyttöehdot ja niiden soveltaminen muiden tietovarantojen tietojen käsittelyyn ja luovuttamiseen

Työryhmän ehdottamat perusrekisteritietojen käyttöehdot ovat kannatettavia. Yhteisten periaatteiden lisäksi huomioon otettavat lainsäädännölliset erityisvaatimukset eivät saa rajoittaa liikaa.

Olisi hyvä olla vastaavat periaatetason käyttöehdot myös muille rekistereille. Liitteessä 7 kuvatut ehdot sopisivat melko hyvin myös muiden rekistereiden käyttöön.

4. Ehdotetut toimenpiteet ja tehtävät (ss.47-50) sekä tieto onko hallinnonalalla tai organisaatiossa tehty tietovarantojen kartoitusta esim. osana tietoarkkitehtuurityötä; missä vaiheessa se on sekä mitä suunnitelmia on sen avaamiseksi uudelleen käyttöä varten

Raportin toimenpide yhteenvedossa sivulla 51 (kohta 3.5) Tietoaaineistojen kartoitus, evaluointi, toimenpiteet... on niputettu yhdeksi toimenpiteeksi ajalle 2012-2015. Kartoitus ja evaluointi voisi olla erillinen tehtävä lyhyemmällä määräajalla. Tietoaaineistojen kartoitus kannattaa kiinnittää selkeästi osaksi tietohallintolain määrittämää kokonaisarkkitehtuurityötä, ettei vahingossa tehdä kahtena erillisenä työnä arkkitehtuuria ja kartoitusta.

Tike on käynnistänyt tietohallintolain vaatimusten mukaisen kokonaisarkkitehtuurityön yhdessä MMM:n kanssa. Tietoarkkitehtuurin osalta on tähän mennessä kuvattu Tiken omat sekä maatalous- ja elintarviketoimialan päätietyöryhmät ja tietovarannot. Arkkitehtuurikuvaukset tarkentuvat ja täydentyvät vuoden 2012 aikana.

26.3.2012

90/100/2012

Helsinki 26.3.2012

Johtaja

Johanna Laiho-Kauranne

Tilastopäällikkö

Anneli Partala